מי עביד רבנן תקנתא או לא. בעיא זו אליבא דרבנן ולא אליבא דר' מאיר ומכאן מדקדק בה"ג ובשלמות דהא דאמר בפ' אע"פ (כתובות דף פ: ושם) דהלכה כר"מ בגזרותיו היינו דוקא בגזרותיו ולא בקנסותיו?: **אי** בכל היולדת בו'. כה"ג דייק ברפ"ב דכתובות (דף עז:) גבי כל הנישאת בתולה יש לה קול כו' ובפ' המפלת (נדה דף כט.) גבי כל היולדות מטבעות אבל בפרק ואלו טריפות (חולין דף נג.) גבי כל הדורס אין לפרנו בשמטת לא דייק אע"ג דכל לאו דוקא: **רוב** היולדת לבו' כו'. ולא"ת מה מועיל המתנת ג' חדשים משום הכתנה אכתי יכול לבא לידי ספק אם מבשל מיד ותלד לו' חדשים ויום אחד או אפילו ג' ימים ויש להסתפק אם הוא בנו של ראשון ולא נקלט הזרע עד יום ג' או הוא בנו של שני דיולדת לשבעה יולדת למקוטעים וזהו תימה לומר שהרי האשה ליכה להמתין ג' חדשים וג' ימים לנקמן משמע דג' חדשים דוקא דאמר מוך מיום שמת בו ויום שנתארסה בו ואין לומר כיון דהמתינה ג' חדשים שרי ליגשא ולא חיישינן שמא תלד משני לסוף שבה חדשים וכ' ימים או ג' דסמכינן ארוכא דלבו' ילדן וא"כ דסמכינן ארוכא דלבו' ילדן א"כ אפילו תוך ג' חדשים מגשא דסמכינן ארוכא ואין ליך להמתין אלא חדש אחד ושוב אין ספק אם תלד לסוף ט' ממיתת ראשון אין להסתפק שמא הוא מז' לאחרון דאזלינן בתר רוב נשים לבו' ילדן אלא ע"כ כל מקום שיכול לבא לידי ספק החמירו חכמים וי"ל דא"כ לא היה משתהא הכרת העובר של ראשון עד שלש ימים מן השני: **וזו הואיל ולא הוכר.** תימה דאמאי לא מוקמינן לה בחזקת היתר ליגס ולא יתחייב באבס תלוי ויהא נמי ולד שני כבר דסמוך מיעוט יולדת לשבעה אחזקה ואיתרע ליה רוכא ונסמוך ארוכא דעוברה ניכר לשלש ימים דלעיל בפ' ד' אחין (דף ל:) משגיח לה חזקה גבי ספק קידושין ולקמן בפ' בתרא (דף קיט. ושם) אפילו היתה לדתה מעוברת משגיח לה בחזקת זקוקה וכ"ת דאיכא רוכא אחרינא דרוב נשים מתעברות ויולדות לפיכך יש להחזיקה כמעוברת מן הראשון דאין סברא כלל לומר בנשים ששהו עם בעליהן כמה שנים ולא עיברו ומתו בעליהם דרוב מעוברות ולקמן (דף קיט.) הוא דאמר לה גבי האשה שהלך בעלה ונדתה למדינת הים: **ראשון** ראוי להיות בה"ג. והא דאמר בפ"ק דכתובות (דף יג: ושם) גבי עשר כהנים שפירש אחד מהן ובעל הולד שתוקי שמשתקין אותו מדין כהונה דבעינן זרעו מיוחס אחריו לקמן בפ' נושאין (דף ק:) פריך לה ומשני זרעו מיוחס אחריו דרבנן וכי גזור רבנן בזנות בנישואין לא גזור: **סבר** לה כרב דאמר הלכה כר' אלעזר. והא דפריך כולהו מעוברים): **יט)נפיני.** נבעוניים שנתגיירו בימי יהושע בערמה ויש בהן לד עבדות דכתיב (יהושע ט) ויתנם יהושע מוטבי עצים ושואבי מים לעדה: הלכתא

[a] באורתא אמר רבא הכי. כדקאמרת: **בצפרא הדר ביה.** וסמעתי מפיו שאינה מולדת: **הכא מאי.** לר' יהושע בריה דרב אידי קבעי לה: **מי עבוד רבנן תקנתא לכהן.** דאע"ג דליסראל בעינן יוליד בגבו עד שיגיע זמנו התם הוא דלכשיגיע זמנו מצי להחזירה אבל הכא דאי מגרש לה לא מצי מהדר לה תפני בהפרשה בעלמא: **עבדינן כרבנן.** וסמכינן אולד: **קדשה כאוך שלשה.** שוס אלמנה או גרושה: **עירוקיה מספייה.** לא בעי למיכפייה דלכתוב גט דגלי דעתיה דלא בעי לכנוס עד זמנו: **ורוב נשים לבו' ילדן.** ולייתי חטאת דודאי בר קטנא הוא ואשת אח בת בעיס בעל: **ווו הואיל ולא הוכר עוברה לשלש ימים.** דאי הוכר לא הוה מספקא לן: **לשלש ימים.** דכתיב ויהי כמשלש חדשים (בראשית לח): **איתרע לה רוכא.** דלא תשדייה בתר רוב נשים אלא ספק בתר מיעוט ספק בתר רוב: **ראשון.** דספק הוה לאוי להיות כהן גדול ממה נפשך: **ושני.** אם קיימה עד שילדה לו בן ודאי ממזר מספק שמא לראשון בן המת הוה וקאי עליה בכרת ואיסתכת האי שני ולד חייבי כריתות וממזר: **מאי קאמר.** ר"א בן יעקב היכי מצי לאפוקי מספק ממזר: **אמר אביי כו' ספק ממזר הוי ואסור בממזרת.** ובכתרה: **ר"א** (כ) **אומר אין ממזר מספק אלא כודאי ממזר הוי ומותר בממזרת.** דקסבר ספיקן בודאן מומר: **ושני ממזר ודאי הוי מספק.** כלומר ממון ספק זה נעשה כודאי ממזר ומותר בממזרת: **וקמיפלגי.** אביי ורבא דמר מוקי רבי אליעזר בן יעקב להיתירא ומר מוקי ליה לאיסורא פליגי בדרבי כ)אליעזר: **ודאן בספיקן אסור.** שמא הספק כבר הוא ונמצא בא ממזר בקהל וכן ספק ממזר בספק ממזרת דשמא זה פסול וזה כשר: **שתוקי.** שקולא אביו ואמו משתקאי: **אסופי.** שנאסף מן השוק. ובכולהו איכא למיחש שמא מפסול נתעברה: **כותי.** אין מקפיד על קידושי כסף ושטר דלית ליה גזירה שוה דקיימה קימה וכי מקדש חד מנסבא לאידך לפיכך כולן ספק ממזרים הם שמא נתקדשה אמו לאחר: **כי אמריתה.** רב יהודה מסיים למילתיה ואזל כי אמריתה להא שמעתא דרב אמר הלכה כר"א קמיה דשמואל אמר לי כו': **וכולן מותרין לבא זה בזה.** אי אמרת (נ) ספיקן בודאן מותר וכ"ש ספיקן בספיקן הייט דמשכחת ליה כולן מותרין זה בזה. כהנים לוים וישראלים מותרין זה בזה. לוי וישראלי מלוי גירי וחרורי עבדים משוחררים מותרים זה בזה. גירי וחרורי ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי מותרים זה בזה דקהל גרים לא איקרי קהל לפיכך ממזרים מותרים בהן. וכסדר הזה שנויים בקדושין (דף פט.): **ואם אמרת הלכה כר"א.** שאין ממזר מותר בשתוקי ולא שתוקי בשתוקי ולא שתוקי באסופי (א"כ לא משכחת לה כעשרה יוחסין (קידושין דף עג. ושם) גבי הא דאמר רבא דבר תורה כו' שתוקי כשר אלא מעתה שתוקי שתוקית לא ישא לאו משום לדבא שרי שתוקי בשתוקית אלא משום דגס אליבא דרבנן אמר רבא מילתיה דהתם להכי פריך לרבנן נמי שתוקי שתוקית לא ישא:

יחודי

מסורת הש"ס

[a] שבת קלו., [b] [ס"ל מרימון], [c] [מנהדרין סט.], [d] לקמן ק:, [e] ס"ל אינו פפק, [f] קידושין נד., [g] [שם עה.], [h] [ס"ל אלעזר], [i] [ל"ל קדש ד"ה ולטון מוקרין], [j] [וע"ע תוס' כ"ק ל:] מד"ה ותמניס יתום; כ"מ עב. ד"ה קונסין ותוס' כ"ב לד: ד"ה ותכ"ל ותוס' בכורות מח. ד"ה כ"מ ותוס' זבחים קד. ד"ה אמר כ"כ].

הגהות הב"ח

(א) שם: כ' אליעזר בן יעקב אומר אינו ספק ממזר אלא ודאי: (ב) רש"י ד"ה כ' אליעזר בן יעקב אומר אין ממזר: (ג) ר"ה וטלן יכי אי אמרת בשלמא ספק:

תוס' חד מקמאי

דפיהק ומת ד"ה (מותר) [נפל] הוא. עמד וקדשה בתוך ג' חדשים וברח פליגי רב אחא ורפרם חד אמר משמתין ליה עד שיוציאה בנס (ושמואל) [וחד אמר] ערקוי מסתייה דגלי דעתיה שאין דעתו לכנסה עד אחר שלשה חדשים והלכתא ערקוי מסתייה אבל לא ברח יוציא בנס אפי' קדשה ביום השלמת שלשה חדשים דקי"ל צריכה להמתין ג' חדשים חרן מיום שמת בו וחרן מיום שנתארסה בו. הרב אלפס כתב לאלמנת חבירו ולגרושת חבירו בתוך ג' חדשים משמע דהא אם קדש אלמנת אחיו [b] לא איבעיא ג' חדשים אלא אמר ערקוי מסתייה והראב"ד כתב דה"ה אם קדש אשת אחיו דהא לא פסקא דמתני' אתכהא הא שמעתא:

[b] נראה לפ"ל כתוב ג' חדשים לא אמרינן דערקוי מסתייה דהא לפסקא דמתניתין לאמתר הא שמעתא.

עין משפט נר מצוה

כא א ב מיי' פי"ח מהלכי גירושין הלכה כח סמג עשין ק טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף יב:

בא ג מיי' פי"ח מהלכות יבום הלכה כג סמג לאוין קח טוש"ע שם סימן ד סעיף כה וסימן קמד סעיף ו:

בב ד מיי' פט"ו מהלכי איסורי ביאה הלכה כח סמג שם טוש"ע שם סימן ד סעיף כד:

בג ה מיי' שם וטוש"ע שם סעיף לו וסעיף לח:

מוסף רש"י

באורתא אמר רבא הכי. כדקאמרת דלמתם זו ולמתם זו מולדת, ובצפרא הדר ביה. ולאמר אמת כהן אינה מולדת (שבת קלו:). א"ל. לכ מתלשיא לרבינא (שם: רב שרביא לרבינא לפי הגירסא בגמ' שם). שריתו. כלה מצילה ועבדינן אדרבן שמעון, יהא רעוא דתשתרו אף תרבא. דתמצון מלה מאילה (שם). ודאן בודאן מותר. כגון ממזרים נתינים (קדושין עד:). **ודאן בספיקן.** כגון ממזרי ונתיני כשתוקי ואסופי (שם). **ספיקן בודאן.** שתוקי ואסופי בממזרי ונתיני (שם). **ספיקן בספיקן.** שתוקי בשתוקית, אסופי באסופית אסופי בשתוקית (שם). אסור. שמא זה כשר וזה פסול (שם). רבותי. כגון מפרש מלי אפיקיירו, ומיתים לוחם שיוציא שנתאריב בעבי שומרון, כדמתיב (מלכים ב יז) וינא מלך אשור מבבל ומכותה וגו' ועל שם שבביאם מכותה נקראו כותים ונתגירו מאימת האריות כדמתיב (שם) וישלח ה' בהם את האריות וגו' (קדושין שם). הלל שנה. מעבר אחת בעבריתא עשרה יוחסין כי. וכל האסורין שבהם מותרין לבא זה בזה (שם עה.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com